

LAINSÄÄDÄNTÖSANASTO 2012

Lainsäädäntösanasto ilmestyi kesäkuussa 2002. Sen päivittämiseksi ja laajentamiseksi on aloitettu lakitermitalkoot. Tarkistus- ja laajennustyö toteutetaan pienissä erissä siten, että eri ministeriöiden englannin kielenkääntäjistä koostuva koordinoitiryhmä valitsee käsiteltävät termit ja valmistelee ehdotuksen, joka lähetetään lakialan asiantuntijoista koostuvalle lausuntoryhmälle kommentoitavaksi. Lausuntokierroksen jälkeen koordinoitiryhmä viimeistelee termisuositukset ja tekee sanastoon tarvittavat muutokset ja lisäykset. Viimeisin päivitys on tehty **17.1.2012**. Lainsäädäntösanastossa olevissa ruotsinkielisissä termeissä on otettu huomioon 2004 ilmestyneen SLAFin (Svenskt lagspråk i Finland, 2004) mukaiset muutokset. Lainsäädäntösanasto on sisällytetty myös oikeusministeriön antamaan ohjeeseen säädösten kääntämisestä vieraille kielille. Ohje löytyy oikeusministeriön verkkosivuilta osoitteesta

<http://www.om.fi/Etusivu/Julkaisut/Toimintajahallinto/Toiminnanjarahallinnonarkisto/Toimintajahallinto2010/1290609672637>

Lainsäädäntösanastoon liittyviä kysymyksiä ja kommentteja voi lähettää osoitteeseen [law.translations \(ät\) om.fi](mailto:law.translations@om.fi) tai [kielipalvelu \(ät\) vnk.fi](mailto:kielipalvelu@vnk.fi)

Uudet termit 1.1.2012 alkaen:

hallinnollinen pakkokeino
hallintopakko
keskeyttämisuhka
lainvoimainen
luvanvarainen
saada lainvoima
teettämisuhka
uhkasakko

ALKUPERÄISEN LAINSÄÄDÄNTÖSANASTON ESIPUHE

Perustuslain 17 §:n mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi, mikä edellyttää, että lait ja asetukset sekä eräät muut virallisuonteiset tekstit annetaan molemmilla kielillä. Näin ollen Suomen lainsäädännön viralliset kielet ovat suomi ja ruotsi. Suomen lainsäädäntöä on jo pitkään käännetty myös vieraille kielille, lähinnä englanniksi. On kuitenkin huomattava, että vieraskieliset säädöskäännökset ovat luonteeltaan epävirallisia, eikä niitä voi sellaisinaan soveltaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa.

Tämä sanasto on osa valtioneuvoston 16.10.1997 tekemän periaatepäätöksen mukaista säädöskäännöstoiminnan uudelleenorganisointia. Sanaston tarkoituksena on yhtenäistää käännöksiä ohjaamalla ja helpottamalla kääntämistä suomesta tai ruotsista englantiin sekä tukea käännösten tarkastamista. Sanastoon on sisällytetty eräät lakitekniset peruskäsitteet sekä yleisimmät säädösteksteissä esiintyvät ilmaukset. Eräitä käsitteitä on jätetty sanaston ulkopuolelle sillä perusteella, että ne eivät esiinny kansallisissa säädösteksteissä. Suomen- ja ruotsinkieliset vastineet ovat peräisin voimassa olevasta lainsäädännöstä. Sanasto ei ole tyhjentävä eikä velvoittava, mutta siinä annettuja englanninkielisiä vastineita ja mallilauseita suositellaan käytettäväksi mahdollisimman laajalti, koska ne on valittu perusteellisen selvityksen tuloksena.

Sanasto on laadittu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä, johon kuuluivat puheenjohtajana kielenkääntäjä Virpi Koivu ulkoasiainministeriöstä, koordinaattori Jaana Käyhty ja lainsäädäntösihteeri Carolina Ahlström oikeusministeriöstä, terminologi Riitta Brelih valtioneuvoston kanslian kielipalvelusta, kielenkääntäjä Anu Leppänen sisäasiainministeriöstä, kielenkääntäjä Merja Ryhänen valtionvarainministeriöstä ja kielenkääntäjä Gunnel Östman työministeriöstä. Sanaston luonnokseen pyydettiin kommentteja mm. ministeriöiltä, eduskunnalta, EU:n toimielimiltä ja yliopistoilta, ja saadut kommentit käsiteltiin työryhmässä.

Työryhmä kiittää lämpimästi kaikkia työhön osallistuneita ja sanastoa kommentoineita.
Oikeusministeriö 7.6.2002

Sten Palmgren
Lainsäädäntöneuvos
Oikeusministeriö

Virpi Koivu
Työryhmän puheenjohtaja
Ulkoasiainministeriö

JOHDANTO

Yleistä

Suomen- ja ruotsinkieliset hakusanat on poimittu voimassa olevasta lainsäädännöstä. Niiden englanninkielisiä käännösvastineita on pyritty hakemaan ensisijaisesti alun perin englanniksi laaditusta kansallisesta lainsäädännöstä, lähinnä Englannin, mutta myös muiden maiden lainsäädännöstä. Oikeusjärjestelmien ja lainkirjoitustapojen eroista johtuen kaikkien käsitteiden käännösvastineita ei kuitenkaan ole saatu englantilaisesta lainsäädännöstä, vaan lähin vastine on pyritty löytämään muita lähteitä käyttäen (ks. lähdeluettelo). On myös huomattava, että eräitä käsitteitä on mahdollista kääntää usealla tavalla. Näissä tapauksissa on pyritty antamaan sellaiset vastineet, jotka työryhmä on katsonut suositeltavimmiksi. Joskus mainitaan myös vastine, jota ei suositeta.

Sanastossa on myös hyödynnetty olemassa olevia säädöskäännöksiä, mutta eräistä aiemmin käytetyistä käännösvastineista on tietoisesti poikettu. Poikkeaminen on perusteellisen selvityksen tulosta. Esimerkiksi pykälän vastineeksi suositetaan edelleen sanaa *section*, mutta aiemmasta suosituksesta (*paragraph*) poiketen momentin vastineeksi annetaan *subsection*, joka perustuu englantilaisten säädösten sisäiseen jaotteluun. Englantilaisessa lainsäädännössä *paragraph* vastaa suomalaisten säädöstekstien sisäisessä jaottelussa kohtaa, ja työryhmä päätyi suosittamaan kyseistä vastinetta myös tässä sanastossa. Myös EY-säädösten suomenkielisissä toisoinnoissa *paragraph* on käännetty kohdaksi, mutta on huomattava, että mahdollisista yhtäläisyyksistä huolimatta suomalaista lainsäädäntöprosessia kuvaavat käsitteet sekä oikeussääntöjen ja niiden osien nimet eivät vastaa EY-säädösten käsitteitä. EY-säädökset laaditaan useimmiten englannin tai ranskan kielellä ja käännetään sen jälkeen muille EU:n jäsenvaltioiden virallisille kielille.

Suomalaisessa lakitekstissä momenteja ei yleensä numeroida. Käännöksessä numerointi on kuitenkin suositeltavaa. Tämän suosituksen tarkoituksena on helpottaa lakitekniisiä viittauksia. Tekstissä on luontevampaa viitata tiettyyn momenttiin, kun se on numeroitu, esim. *as referred to in subsection 3*. Numerointi mahdollistaa myös lyhennetyn kirjoitustavan käytön tekstissä, jossa kyseisen lain sisältöä selostetaan, esim. *pursuant to sections 1(2), 6(5), and 11(3)*.

Eräissä esimerkkilauseissa esiintyvää *shall*-apuverbiä suositellaan käytettäväksi ainoastaan silloin, kun on kyse tulevan velvoitteen asettavasta säännöksestä (ts. kun suomen kielen indikatiivi on korvattavissa I partisiipin passiivilla, *on tehtävä*) ja kun laissa esimerkiksi todetaan, että jostakin asiasta säädetään myöhempänä ajankohtana annettavassa muussa säädöksessä. Rajatapauksissa voidaan käyttää indikatiivia. Voimaantulosäännökset eivät sen sijaan aseta velvoitteita, vaan niissä todetaan mitä tapahtuu.

Käännettäessä kansainvälisen sopimuksen voimaansaattamislakia tai -asetusta on sopimuksen englanninkielinen nimi varmistettava sopimustekstistä, joka yleensä löytyy Suomen säädöskokoelman sopimussarjasta. Sanalle *sopimus* on englannin kielessä useita vastineita, joilla kuitenkin on merkityseroja. Sopimus (*avtal/överenskommelse*) voi olla *agreement*, joka tarkoittaa mitä tahansa sopimusta, mukaan lukien kahdenväliset sopimukset. *Treaty* tarkoittaa kansainvälistä sopimusta (*fördrag*), eli valtioiden välistä sopimusta. Yleissopimuksen (*konvention*) englanninkielinen vastine *convention* tarkoittaa aina monenvälistä sopimusta, jonka sopimuspuolten määrää ei ole rajoitettu.

Lait ja muut säädökset

Ilmaisulla *lainsäädäntö* tarkoitetaan voimassa olevaa oikeussääntöjärjestelmää eli lakien ja muiden säädösten muodostamaa kokonaisuutta. Sädökset ovat kirjoitettuja oikeussääntöjä, ja ne julkaistaan suomen ja ruotsin kielellä Suomen säädöskokoelmassa (*Finlands författningssamling*).

Lakeja säätää eduskunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa. Hallituksen esitys esitellään tasavallan presidentille, minkä jälkeen se annetaan eduskunnalle. Esitys voi sisältää yhden tai useampia lakiehdotuksia, ja lisäksi se sisältää perustelut, tavallisesti yleisperustelut ja yksityiskohtaiset perustelut, sekä liitteitä. Laki voi myös syntyä kansanedustajan lakialoitteesta. Eduskunta *hyväksyy* lain eli esitykseen tai lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen. Jotta laki tulisi voimaan, tasavallan presidentin on *vahvistettava* se. Lain allekirjoittaa tasavallan presidentti ja varmentaa asianomainen ministeri, minkä jälkeen valtioneuvosto julkaisee sen Suomen säädöskokoelmassa. Laki on *annettu*, kun tasavallan presidentti on sen vahvistanut.

Sädöskokoelmassa julkaistaan myös asetukset. Asetus on lakia alemmanasteinen säädös, jonka antaa tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö perustuslaissa tai muussa laissa säädetyin valtuuden nojalla. Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, sen antaa valtioneuvosto.

Lait ja asetukset sisältävät säännöksiä. Säännös voi koostua yhdestä pykälästä tai sen osasta. Pykälässä voi olla yksi tai useampi momentti, ja momentissa puolestaan kohtia ja alakohtia.

Myös muu kuin edellä mainittu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, mutta perustuslain mukaan vain, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä. Muualla kuin laissa tai asetuksessa olevat oikeussäännöt ovat määräyksiä. Määräykset ovat sitovia normeja. Lisäksi viranomaiset voivat antaa ohjeita, jotka eivät ole sitovia normeja.

Voimassa olevaan kirjoitettuun oikeuteen sisältyy kansallisen lainsäädännön lisäksi myös kansainvälisiä sopimuksia, jotka on saatettu asianmukaisesti voimaan. Kun sopimus edellyttää eduskunnan hyväksymistä siitä syystä, että se sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, nämä saatetaan voimaan eduskunnan hyväksymällä lailla. Sopimuksen lopullinen kansallinen voimaantulo edellyttää vielä koko sopimuksen voimaansaattamista, mikä tapahtuu tasavallan presidentin asetuksella, jossa myös säädetään em. lain voimaantulosta. Voimaansaattettujen kansainvälisten sopimusten tekstit julkaistaan Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa (*Finlands författningssamlings fördragsserie*) pääsääntöisesti suomen ja ruotsin kielellä, ja jos nämä eivät ole sopimuksen todistusvoimaisia kieliä, sopimus julkaistaan lisäksi ainakin yhdellä todistusvoimaisella kielellä, useimmiten englannin kielellä.

Alkuperäinen lähdeluettelo:

Black's Law Dictionary. West Publishing Co. Abridged sixth edition, St. Paul, Minn. 1991 (7th reprint 1997).

Dictionary of Law. P.H. Collin. Peter Colling Publishing Ltd. 3rd edition, Teddington (UK) 2000.

HIDÉN Mikael –Ilkka SARAVIITA: *Valtiosääntöoikeuden pääpiirteet*. Lakimiesliiton Kustannus, Helsinki 1994.

Mozley & Whiteley's Law Dictionary. E.R. Hardy Ivamy. Butterworth & Co (Publishers) Ltd. Tenth edition, London 1988 (Reprinted 1990).

ROSSINI Christine: *English as a Legal Language*. Kluwer Law International Ltd. 2nd edition, London 1998 (Reprinted 2001).

SARAVIITA Ilkka: *Perustuslaki 2000*. Lakimiesliiton Kustannus, Helsinki 2000.

Svenskt lagspråk i Finland. Statsrådets svenska språknämnd och Schildts Förlags Ab. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1998.

Statutes and Conventions on Private International Law. Jason Chuah. Cavendish Publishing Limited, London 1996.

Suomen perustuslaki (731/1999).

Valtioneuvoston sanasto. Valtioneuvoston kanslia. Kielipalvelun julkaisusarja. Oy Edita Ab, Helsinki 1998.

Valtiosopimusopas. Kansainvälisten sopimusten valmistelua ja voimaansaattamista koskevat ohjeet. Ulkoasiainministeriö 20.5.2002.

Päivityksessä käytettyjä lähteitä:

United Kingdom Legislation
<http://www.legislation.gov.uk/>

Acts of the UK Parliament and Explanatory Notes
<http://www.opsi.gov.uk/acts.htm>

Australian Government – Law and Legislation
<http://australia.gov.au/topics/australian-facts-and-figures/law-and-legislation>

EUR-Lex
<http://eur-lex.europa.eu/fi/index.htm>

Swedish statutes in translation

<http://www.regeringen.se/sb/d/3288>

Åländsk lagstiftning

<http://www.regeringen.ax/lag.pbs>

USA

<http://www.eduskunta.fi/kirjasto/Elki/avaus-saadokset-usa.html>

Ulkomaisia säädöstiedon lähteitä

<http://lib.eduskunta.fi/Resource.phx/kirjasto/oikeudellinentieto/u-saadostieto-opas/index.htm>

LAINSÄÄDÄNTÖSANASTO
Oikeusministeriö 6/2002
Päivitetty 17.1.2012

ALAKOHTA.....	9
ALEMMASTEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ.....	9
ALEMMASTEINEN SÄÄDÖS.....	9
ANTAA ASETUS.....	9
ANTAA LAKI.....	9
ANTAA MÄÄRÄYS.....	10
ASETTAA VELVOITTEITA.....	10
ASETUS.....	10
EDELLYTTÄEN, ETTÄ.....	10
ERINÄISET SÄÄNNÖKSET.....	10
ERITYISESTÄ SYYSTÄ.....	11
ERIVAPAAUS (JOSTAKIN VAATIMUKSESTA).....	11
ERIVAPAAUS, VAPAUTUS JOSTAKIN.....	11
ESTÄMÄTTÄ; HUOLIMATTA.....	11
HALLINNOLLINEN PAKKOKEINO.....	12
HALLINTOPAKKO.....	12
HALLITUKSEN ESITYS.....	12
HARKINNANVARAINEN.....	12
HARKINTA, HARKINTAVALTA.....	12
HUOLIMATTA.....	13
HYVÄKSYÄ LAKI.....	13
JOHTOSÄÄNTÖ.....	13
JOLLEI MUUTA JOHDU.....	13
JULKISOIKEUDELLINEN.....	13
KESKEYTTÄMISUHKA.....	14
KOHTA.....	14
KOSKEA; OLLA VOIMASSA.....	14
KUMOAMINEN.....	14
KUMOTA.....	14
LAINMUUTOS.....	15
LAINSÄÄDÄNTÖ.....	15
LAINARKASTUS.....	15
LAINVOIMAINEN.....	15
LAKI.....	15
LAKIEHDOTUS.....	15
LAKI [X] SOPIMUKSEN LAINSÄÄDÄNNÖN ALAAN KUULUVIEN MÄÄRÄYSTEN VOIMAANSAATTAMISESTA.....	16
LAKISÄÄTEINEN.....	16
LIITE.....	16
LISÄYS.....	16
LUKU.....	16
LUKUUN OTTAMATTA.....	17
LUVANVARAINEN.....	17
MAINITTU.....	17
MINISTERIÖN ASETUS.....	17
MINISTERIÖN PÄÄTÖS.....	18
MOMENTTI.....	18
MUKAAN.....	18
MUKAISESTI.....	18
MUUTOKSENHAKU.....	19
MUUTOKSENHAKUVIRANOMAINEN.....	19
MUUTTAA LAKI.....	19
MÄÄRITELMÄ.....	20
MÄÄRITELTY.....	20
MÄÄRITETTY.....	20
MÄÄRÄTÄ; ANTAA MÄÄRÄYS.....	20
MÄÄRÄYS.....	21
NOJALLA; PERUSTEELLA.....	21
NOUDATTA.....	22
NOUDATTAEN.....	22
NOUDATTAMINEN.....	22
OHJE(ET).....	23
OHJESÄÄNTÖ.....	23
OLLA VOIMASSA.....	23
PERUSTEELLA.....	23
PERUSTUSLAKI.....	23
POIKETEN (SIITÄ, MITÄ SÄÄDETTÄÄN / MÄÄRÄTÄÄN).....	24
PYKÄLÄ.....	24
PÄÄSÄÄNTÖISESTI.....	24
RAJOITUS.....	24
RANGAISTUSSÄÄNNÖKSET.....	25

SAADA LAINVOIMA	25
SAATTAA VOIMAAN	25
SALASSAPITOVOLVOITE	25
SALASSAPITOVOLLISUUS	25
SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET	26
SILLÄ EDELLYTYKSELLÄ, ETTÄ	26
SOVELTAA	26
SOVELTAMISALA	26
SOVELTAMISSÄÄNNÖS, SOVELTAMISSÄÄNNÖKSET	26
SOVELTUVIN OSIN	26
SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA (SÄÄDK)	26
SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN SOPIMUSSARJA (SOPS)	26
SUOSITUS	27
SÄÄDÖS	27
SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	27
SÄÄNNÖS	27
SÄÄTÄÄ	28
SÄÄTÄÄ LAKI	29
TARCOITETTU	29
TARCOITAA	29
TARCOITUS	29
TASAVALLAN PRESIDENTIN ASETUS	30
TASAVALLAN PRESIDENTIN ASETUS [X] SOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMISESTA JA SEN LAINSAÄDÄNNÖN ALAAN KUULUVIEN MÄÄRÄYSTEN VOIMAANSAATTAMISESTA ANNETUN LAIN VOIMAANTULOSTA	30
TEETTÄMISUHKA	30
TULLA VOIMAAN	30
TYÖJÄRJESTYS	31
TÄYDENTÄVÄT SÄÄNNÖKSET	31
UHKASAKKO	31
VAHVISTAA LAKI	31
VAITIOLOVELVOITE	31
VAITIOLOVELVOLLISUUS	31
VALITUSVIRANOMAINEN	32
VALTIONEUVESTON ASETUS	32
VALTIONEUVESTON PERIAATEPÄÄTÖS	32
VALTIOSÄÄNTÖ	32
VASTAISESTI	33
VELVOITTA, ASETTAA VELVOITTEITA	33
VIRANOMAINEN	33
VOIMAANTULO	33
VOIMAANTULO- JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET	34
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	35
YLEISET SÄÄNNÖKSET	35
YLEISPERUSTELUT	35

LAINSÄÄDÄNTÖSANASTO

alakohta

sv	underpunkt
en	subparagraph

EU:n lainsäädännössä: (fi) alakohta; (sv) stycke

Huom. myös liitteen alakohta.

Ks. liite

alemmanasteinen lainsäädäntö

sv	lagstiftning på lägre nivå
en	subordinate legislation

Ks. alemmanasteinen säädös

alemmanasteinen säädös

sv	författning på lägre nivå
en	subordinate statute

Ks. asetus, laki, säädös, alemmanasteinen lainsäädäntö

antaa asetus

sv	utfärda en förordning
en	to issue a decree

Asetuksen osalta käytetään verbiä *to issue*, koska asetuksilla ei ole erikseen hyväksymisvaihetta kuten laeilla.

Ks. antaa laki

antaa laki

sv	utfärda en lag
en	to adopt an act

Viittaa lain hyväksymisvaiheeseen. Laki on annettu, kun tasavallan presidentti on vahvistanut sen.

Esimerkki:

fi	<i>Annettu</i> Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 2009.
sv	<i>Given</i> i Helsingfors den 20 oktober 2009. (Huom. Tässä yhteydessä “given”, muutoin “utfärdad”.)
en	<i>Adopted</i> in Helsinki on 20 October 2009.

Ks. antaa asetus ja hyväksyä laki ja vahvistaa laki

antaa määräys

Ks. *määrätä*; *antaa määräys*

asettaa velvoitteita

Ks. *velvoittaa*

asetus

sv förordning
en decree

EU:n lainsäädännössä: (fi) asetus; (sv) förordning; (en) regulation

Lakia alemman asteinen säädös. Uusi perustuslaki edellyttää, että asetuksen antava taho mainitaan lakitekstissä: ...*annetaan tasavallan presidentin/valtioneuvoston/ministeriön asetuksella*. Tällöin Ruotsin kielessä käytetään epämääräistä muotoa: ... *utfärdas genom förordning av republikens president/statsrådet/[x] ministeriet*.

Esimerkki:

fi Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa *valtioneuvoston asetuksella*.
sv Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom *förordning av statsrådet*.
en Further provisions on the implementation of the present Act may be given by *government decree*.

Asetuksen nimikkeessä *Decree* kirjoitetaan isolla alkukirjaimella, samoin silloin kun asetuksen tekstissä viitataan kyseiseen asetukseen, ...*the present Decree*.

Englanninkielisen sanan *decree* yksi merkitys on tuomio tai tuomioistuimen määräys, mutta se voi joissakin maissa myös tarkoittaa esim. valtionpäämiehen antamaa määräystä, joka ei edellytä kansanedustuslaitoksen käsittelyä. *Decree* on tietoisesti valittu Suomen asetuksen vastineeksi sen yleiskielen merkityksen mukaisesti (*an edict, law, etc., made by someone in authority*), koska asetus on Suomen oikeusjärjestelmälle ominainen hierarkkisesti lakia alemmanasteinen säädös, jolle ei ole täsmällistä vastinetta englannin kielessä.

Ks. *ministeriön asetus* ja *valtioneuvoston asetus*

edellyttäen, että

sv förutsatt att;
under förutsättning att;
på villkor att
en subject to the provision that;
provided that

erinäiset säännökset

sv särskilda bestämmelser
en miscellaneous provisions

erityisestä syystä

sv	av särskilda skäl; av synnerliga skäl
en	on special grounds; for special reasons

Esimerkki:

fi	Ministeriö voi <i>erityisestä syystä</i> päättää, että...
sv	Ministeriet kan <i>av särskilda skäl</i> besluta att...
en	<i>On special grounds</i> , the Ministry may decide that...

erivapaus (jostakin vaatimuksesta)

sv	dispens (från ett krav)
en	dispensation (from a requirement)

Esimerkki:

fi	Valtioneuvosto voi myöntää <i>erivapauden</i> lailla säädetystä kielitaitoa koskevasta kelpoisuusvaatimuksesta, jollei laissa toisin säädetä.
sv	Statsrådet kan bevilja <i>dispens</i> från språkkunskapskrav som ställs i lag, om inte något annat föreskrivs i lag.
en	The Government may grant a <i>dispensation</i> from a requirement provided in an Act regarding knowledge of languages, unless otherwise provided in an Act.

Ks. *erivapaus*, *vapautus jostakin*

erivapaus, vapautus jostakin

sv	befriande från
en	exemption from sth

Esimerkki:

fi	Sopimus eräiden kummankin sopimuspuolen kansalaisuuden omaavien henkilöiden <i>vapauttamisesta</i> sotilaallisista velvollisuuksista.
sv	Överenskommelse om <i>befriande</i> från militära förpliktelser av vissa personer, som äga båda de fördragsslutande parternas medborgarskap.
en	Convention on <i>exemption</i> from military obligations of persons possessing the nationality of both the contracting parties.

Ks. *erivapaus (jostakin vaatimuksesta)*

estämättä; huolimatta

sv	utan hinder av; oavsett; trots
en	notwithstanding; regardless of

Esimerkki:

fi	...sen <i>estämättä</i> , mitä 3 §:ssä säädetään.
sv	... <i>utan hinder av</i> vad som bestäms i 3 §.
en	... <i>notwithstanding</i> the provisions of section 3.

EI: *without prejudice to*

Sanoja *estämättä* ja *huolimatta* käytetään säädösteksteissä eri tavoin. Sanaa *huolimatta* käytetään esim. seuraavanlaisissa ilmaisuissa:

muutoksenhausta/yrityksistä/kehotuksesta/kiellosta huolimatta. Sanaa *estämättä* puolestaan käytetään silloin kun jokin on mahdollista tietyn säännöksen määräyksistä riippumatta (ks. edellä oleva esimerkki).

hallinnollinen pakkokeino

sv administrativt tvångsmedel
en administrative enforcement measure;
administrative coercive measure

ks. *hallintopakko, uhkasakko, teettämisuhka, keskeyttämisuhka*

hallintopakko

sv administrativt tvång;
förvaltningstvång
en administrative enforcement

ks. *hallinnollinen pakkokeino, uhkasakko, teettämisuhka, keskeyttämisuhka*

hallituksen esitys

sv regeringens proposition;
regeringsproposition
en government proposal

Sana *government* kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella, kun se viittaa *hallitukseen* tai *valtioneuvostoon* yleensä.

harkinnanvarainen

sv beroende på/av prövning;
enligt prövning
en discretionary

Ks. *harkinta, harkintavalta*

harkinta, harkintavalta

sv prövningsrätt
en discretion:
discretionary power(s)

Huom. Kontekstissa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin:

fi harkintavalta
sv skönsmässig bedömning
en margin of appreciation

Ks. *harkinnanvarainen*

huolimatta

Ks. *estämättä*; *huolimatta*

hyväksyä laki

sv anta en lag;
godkänna ett lagförslag (hyväksyä lakiehdotus)
en to pass a bill (hyväksyä lakiehdotus)

Lakiehdotuksesta (*bill*) tulee laki (*act*) vasta sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Tästä syystä laista on suositeltavaa käyttää hyväksymisvaiheen osalta vastinetta *bill*.

Ks. *antaa laki* ja *vahvistaa laki*

johtosääntö

sv instruktion
en rules of procedure

EI: by-laws, official regulations

Ks. *ohjesääntö* ja *työjärjestys*

jollei muuta johdu

sv om inte något annat följer
en unless otherwise provided;
subject to the provisions of

Esimerkki:

fi ...jollei 31 §:stä *muuta johdu*.
sv ...*om inte något annat följer* av 31 §.
en ...*unless otherwise provided* in section 31.

julkisoikeudellinen

sv offentligrättslig
en: (xx) governed by public law

Esimerkkejä:

fi *julkisoikeudellinen yhteisö*
sv *offentligrättsligt samfund*
en *body governed by public law*

fi *julkisoikeudellinen yhdistys*
sv *offentligrättslig förening*
en *association governed by public law*

fi *julkisoikeudellinen laitos*
sv *offentligrättslig inrättning*
en *institution governed by public law*

keskeyttämisuhka

sv	hot om avbrytande
en	notice of enforced suspension

ks. *hallintopakko, hallinnollinen pakkokeino, uhkasakko, teettämisuhka*

kohta

sv	punkt
en	paragraph

Huom. myös liitteen kohta

Ks. liite

koskea; olla voimassa

sv	gälla; tillämpas
en	to apply

Esimerkki 1:

fi	Tämä laki <i>koskee</i> ..., jollei muualla laissa toisin säädetä.
sv	Denna lag <i>gäller</i> ... om inte annat föreskrivs (bestäms, anges, sägs) någon annanstans i lag.
en	This Act <i>applies</i> to... unless otherwise provided by law.

Esimerkki 2:

fi	Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehestä <i>on</i> soveltuvin osin <i>voimassa</i> , mitä oikeusasiamiehestä säädetään.
sv	Angående riksdagens biträdande justitieombudsmän <i>gäller</i> i tillämpliga delar vad som föreskrivs om riksdagens justitieombudsman.
en	The provisions on the Parliamentary Ombudsman <i>apply</i> , as appropriate, to the Deputy Parliamentary Ombudsman.

kumoaminen

sv	upphävande
en	repeal

kumota

sv	upphäva
en	to repeal

Esimerkki:

fi	Tällä lailla <i>kumotaan</i> 1 päivänä tammikuuta 1975 annettu laki X:stä (N/1975) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.
sv	Genom denna lag <i>upphävs</i> lagen (av) den 1 januari 1975 om X (N/1975) jämte ändringar.
en	This Act <i>repeals</i> the Act of 1 January 1975 on X (N/1975), as amended.

Kun lain loppumääräyksissä viitataan aiemmin annettuun lakiin, joka uudella lailla kumotaan, se voidaan käänntää englanniksi *Act of 30 November 2009*.

lainmuutos

sv	ändring
en	amendment

Ks. *muuttaa laki*

lainsäädäntö

sv	lagstiftning
en	legislation

laintarkastus

sv	laggranskning
en:	legislative editing

Laintarkastuksessa kiinnitetään huomiota erityisesti siihen, että säädösehdotus on sanonnaltaan virheetön, ymmärrettävä, täsmällinen ja johdonmukainen sekä että suomenkielinen ja ruotsinkielinen teksti ovat asiallisesti samansisältöiset.

lainvoimainen

sv	lagakraftvunnen
en	legally valid; to have legal force; to have force of law

Huom. "Lainvoimainen päätös" EU-lainsäädännössä usein "final decision".

ks. *saada lainvoima*

laki

1. yksittäinen säädös

sv	lag
en	act

Lain nimikkeessä *Act* kirjoitetaan isolla alkukirjaimella, ja samoin silloin, kun lain tekstissä viitataan kyseiseen lakiin, *in the present Act* tai *in this Act*.

2. oikeusjärjestys; sisältää kirjoitettujen oikeusnormien lisäksi myös muun voimassa olevan oikeuden

sv	lag
en	law

lakiehdotus

sv	lagförslag
en	bill; government bill

Sana *government* kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella, kun se viittaa *hallitukseen* tai *valtioneuvostoon* yleensä.

laki [x] sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

sv	lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen/avtalet/konventionen om...
en	Act on the Implementation of the Provisions of a Legislative Nature in the Agreement/Treaty/Convention on

Ks. sopimusten voimaansaattamislaeista ja asetuksista tarkemmin sanaston *Johdanto*.

lakisääteinen

sv	lagstadgad; (Ruotsissa myös <i>lagfäst</i>)
en	statutory

liite

sv	bilaga
en	annex

Esimerkki:

fi	Lain säännöksiä sovelletaan samoin hankittaessa liitteessä A tarkoitettuja palveluja yhdessä liitteessä B tarkoitettujen palvelujen kanssa.
sv	Bestämmelserna i denna lag tillämpas även på upphandling av tjänster enligt bilaga A tillsammans med tjänster enligt bilaga B.
en	The provisions of this Act are applied to the cases in which services referred to in Annex A are purchased together with services referred to in Annex B.

Ks. *lisäys*

lisäys

sv	tillägg
en	appendix

Varsinkin alemmanasteisissa säädöksissä "liitteisiin" voi olla lisättynä "lisäyksiä". Vastaava jaottelu (liite – bilaga - annex; lisäys – tillägg - appendix) tehdään myös EU-säädösteksteissä ja useissa valtiosopimuksissa.

Esimerkki:

fi	Tämän direktiivin liitteen I lisäys 2.
sv	Tillägg 2 till bilaga I till detta direktiv.
en	Appendix 2 to Annex I to this Directive.

Ks. *liite*

luku

sv	kapitel; kap.
en	Chapter

Toisin kuin pykälän, momentin, kohdan ja alakohdan vastineet, luvun vastine *Chapter* suositellaan kirjoitettavaksi lain tekstissä isolla alkukirjaimella kuten suurimmat kokonaisuudet englantilaisessa lainsäädännössä (*Chapter* ja *Part*).

Säädöstekstissä ruotsin *kapitel*-sanasta käytetään numeroiden yhteydessä lyhennettä *kap.*

lukuun ottamatta

sv	med undantag för; med undantag av
en	with the exception of

Esimerkki:

fi	Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös..., <i>lukuun ottamatta</i> 25 §:ää.
sv	Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas <i>med undantag för</i> 25 § också på...
en	<i>With the exception of</i> section 25, the provisions of this Chapter also apply to...

luvanvarainen

sv	tillståndspliktig; som kräver tillstånd; som är beroende av tillstånd
en	subject to a permit; subject to a licence; subject to authorisation; to require a permit; to require a licence; to require authorisation

mainittu

sv	nämnd
en	mentioned; specified; set forth

Esimerkki:

fi	24 §:ssä <i>mainittu</i> viranomainen
sv	den myndighet som <i>nämns</i> i 24 §
en	the authority <i>mentioned</i> in section 24

Ks. *määritelty* ja *määritetty* ja *tarkoitettu*

ministeriön asetus

sv	[x] ministeriets förordning om; förordning av [x] ministeriet
en	Decree of the Ministry of [ao. ministeriön nimi] on; Ministry of [ao. ministeriön nimi] Decree on

Englannin kielessä ministeriön nimi on mahdollista sijoittaa joko *Decree*-sanan eteen tai sen jälkeen. Jos ministeriön englanninkielinen nimi on pitkä, esim. Ministry of Social Affairs and Health, on suositeltavaa kuitenkin käyttää of-prepositiorakennetta ja sijoittaa ministeriön nimi *Decree*-sanan jälkeen.

Ministeriön asetus on uuden perustuslain voimaantulon yhteydessä käyttöön otettu säädös. Ennen nykyisen perustuslain voimaantuloa ministeriön asetuksia vastasivat *ministeriön päätökset*.

Ministeriön asetuksen nimikkeessä sanat *Decree* ja *Ministry of Xxx* kirjoitetaan isoilla alkukirjaimella, samoin silloin kun asetuksen tekstissä viitataan kyseiseen asetukseen, *...the present Decree of the Ministry of Xxx..*

Ks. *asetus* ja *valtioneuvoston asetus*

ministeriön päätös

sv [x] ministeriets beslut om;
 en Decision of the Ministry of [ao. ministeriön nimi] on;
 Ministry of [ao. ministeriön nimi] Decision on

Ks. *ministeriön asetus*

momentti

sv moment;
 mom.
 en subsection

Säädöstekstissä ruotsin *moment*-sanasta käytetään numeroiden yhteydessä lyhennettä *mom.*

mukaan

sv enligt;
 i enlighet med;
 i överensstämmelse med;
 utifrån;
 på grundval av;
 på basis av
 en under;
 pursuant to

EI: by virtue of

Esimerkki:

fi ...jollei tämän lain *mukaan* vaadita määräenemmistöä.
 sv ...om inte kvalificerad majoritet krävs *enligt* denna lag.
 en ...unless qualified majority is required *under* the present Act.

Ks. *perusteella*

mukaisesti

sv enligt;
 i enlighet med;
 i överensstämmelse med;
 utifrån;
 på grundval av;

en på basis av
in accordance with;
under;
pursuant to

Sanojen *mukaan* ja *mukaisesti* käyttö on suomenkielisissä säädösteissä horjuvaa, mutta sanaa *mukaisesti* tulisi periaatteessa käyttää silloin kun viitataan menettelyyn, ts. siihen miten jokin tapahtuu. Ilmaisuja *in accordance with*, *pursuant to* ja *under* voidaan kaikkia käyttää silloin, kun henkilön on tehtävä jotakin säännösten mukaisesti, tai jotakin tapahtuu säännösten mukaisesti.

Esimerkki 1:

fi ...palkkamenojen määrä lasketaan 20 §:n *mukaisesti*.
sv ...beräknas löneutgifterna *i enlighet med* 20 §.
en ...the costs of remuneration shall be calculated *in accordance with* section 20.

Esimerkki 2:

fi Eduskunnan päätöksen *mukaisesti* säädetään...
sv *I enlighet med* riksdagens beslut föreskrivs...
en *In accordance with* a decision of Parliament the following is enacted...

Säädösten johtolauseita ei ole tarpeen kääntää. "Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään..." käännetään vain silloin, kun se esiintyy suorasanaaisessa tekstissä.

muutoksenhaku

sv ändringssökande, sökande av ändring; överklagande
en appeal(s)

Ks. *muutoksenhakuviranomainen*

muutoksenhakuviranomainen

sv besvärsmyndighet
en appeal authority

Esimerkki:

fi *Muutoksenhakuviranomainen* asevelvollisuutta koskevissa asioissa on kutsunta-asiain keskuslautakunta.
sv *Besvärsmyndighet* i ärenden som gäller värnplikt är centralnämnden för uppbådsärenden.
en The *appeal authority* for military service matters is the Central Call-up Appeals Board.

Ks. *muutoksenhaku; valitusviranomainen*

muuttaa laki

sv ändra en lag;
revidera en lag;
se över en lag;
en to amend an act

Ks. *lainmuutos*

määritelmä

sv	definition
en	definition

määritelty

sv	bestämd; definierad
en	defined

Esimerkki:

fi	...asetuksessa <i>määriteltyä</i> käyttötarkoitusta varten...
sv	...för ett visst ändamål som <i>bestäms</i> i förordningen...
en	...for a purpose <i>defined</i> in the Decree...

Ks. *mainittu ja määritetty ja tarkoitettu*

määritetty

sv	fastställd; bestämd
en	determined under; specified in

Esimerkki:

fi	...2 momentissa säädetyllä tavalla <i>määritetty</i> osuus...
sv	...den andel som <i>bestämts</i> enligt 2 mom. ...
en	the share <i>determined under</i> subsection 2...

Ks. *mainittu ja määritelty ja tarkoitettu*

määrätä; antaa määräys

1. antaa määräys jostakin

sv	bestämma; föreskriva; förordna; besluta; förelägga; utse; ålägga; utfärda bestämmelser/föreskrifter; meddela föreskrifter
en	to order; to issue an order

Esimerkki:

fi	Opetushallitus <i>antaa</i> tarvittaessa <i>määräykset</i> siitä, että...
sv	Utbildningsstyrelsen meddelar vid behov <i>föreskrifter</i> om att...
en	The National Board of Education will, where appropriate, <i>issue orders</i> on...

2. määrätä jossakin

sv	bestämma; föreskriva
en	to provide; to give provisions on

Esimerkki:

fi	Työskentelyn järjestämisestä markkinaoikeudessa <i>määrätään</i> tarkemmin tuomioistuimen työjärjestyksessä...
sv	Närmare bestämmelser om hur arbetet vid marknadsdomstolen ordnas <i>utfärdas</i> i domstolens arbetsordning...
en	Further <i>provisions</i> on the organisation of the work of the Market Court <i>shall be given</i> in the court's rules of procedure...

määräys

1. sitova oikeussääntö, joka on hierarkkisesti alemmantasoinen kuin laki ja asetus

sv	föreskrift
en	regulation

2. määräys valtiosopimuksessa

sv	bestämmelse
en	provision

3. yksittäinen määräys, joka voi sisältyä esim. tuomioistuimen päätökseen

sv	bestämmelse; villkor; föreläggande; förordnande
en	order

4. määräys yksityisoikeudellisessa sopimuksessa

sv	bestämmelse; klausul
----	-------------------------

5. määräys testamentissa

sv	bestämmelse; förordnande
----	-----------------------------

nojalla; perusteella

sv	med stöd av; enligt; i överensstämmelse med; utifrån; på grundval av; på basis av
en	under; by virtue of; pursuant to

Ilmaisuja *perusteella* ja *nojalla* käytetään silloin, kun viitataan säädökseen tai säännökseen perustuvaan toimivaltaan tai oikeuteen tehdä jotakin.

Esimerkki:

- fi ...9 §:n *nojalla* annetun kieltotuomion vastaisesti.
 sv ...i strid med en förbudsdom som meddelats *med stöd av* 9 §.
 en ...in breach of a restraining order issued *under* section 9

Ks. *mukaan*

noudattaa

- sv iakttä;
 följa
 en to comply with;
 to follow;
 to observe

Esimerkki 1:

- fi ...työsuhteissa, joissa työnantajan on *noudatettava* yleissitovaa työehtosopimusta.
 sv ...i de anställningsförhållanden där arbetsgivaren ska *följa* ett allmänt bindande kollektivavtal.
 en ...in employment relationships in which employers must *comply with* a universally valid collective agreement.

Esimerkki 2:

- fi ...ministeriö *noudattaa* soveltuvin osin tässä pykälässä säädettyä menettelyä.
 sv ...ministeriet *följer* i tillämpliga delar förfarandet i denna paragraf.
 en ...the Ministry shall, where appropriate, *follow* the procedure laid down in this section.

Esimerkki 3:

- fi Kaikessa julkisessa toiminnassa on *noudatettava* tarkoin lakia.
 sv I all offentlig verksamhet ska lag noggrant *iakttas*.
 en In all public activity, law must be strictly *observed*.

noudattaen

- sv med iakttagande av
 en in compliance with

noudattaminen

- sv iakttagande;
 efterlevnad
 en compliance with

Esimerkki:

- fi X valvoo tämän lain *noudattamista*.
 sv X utövar tillsyn över *efterlevnaden* av denna lag.
 en *Compliance with* this Act shall be monitored by X.

ohje(et)

sv	anvisningar
en	instructions

Ohje ei ole yhtä sitova kuin määräys, mutta on joskus suositusta sitovampi. Esimerkiksi ministeriö voi antaa ohjeita hallinnonalansa viranomaisille vaikuttaakseen näiden toimintaan. EU-teksteissä *guidelines* on usein käytetty käsite, mutta sitä ei suositella *ohjeen/ohjeiden* vastineeksi, koska ohje on usein yksityiskohtainen ja muistuttaa määräystä.

Ks. *suositus*

ohjesääntö

sv	reglemente
en	rules of procedure

EI: instructions

Sääntelee korkeiden viranomaisten toimintaa, esim. valtioneuvoston ohjesääntö ja oikeuskanslerin ohjesääntö. Tarkoittaa virallisluontoista työjärjestystä.

Ks. *johtosääntö* ja *työjärjestys*

olla voimassa

Ks. *koskea*; *olla voimassa*

perusteella

Ks. *nojalla* ja *mukaan*

perustuslaki

sv	grundlag
en	constitution; Constitution; Constitution Act

Perustuslaki on normihierarkiassa tavallisten lakien yläpuolella oleva säädös, jota voidaan muuttaa vain erityisessä vaikeutetussa säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakiin sisältyy mm. ylimpien valtioiden toimivaltasuhteita ja kansainvälisiä suhteita koskevat säännökset sekä perusoikeussäännökset.

Sana *constitution* kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella, kun se viittaa yleisesti *perustuslakiin* ja isolla alkukirjaimella tapauksissa, joissa viitataan esimerkiksi *Suomen perustuslakiin*: *the Constitution of Finland*. Vastinetta *Constitution Act* käytetään tapauksissa, joissa viitataan Suomen vanhaan perustuslakiin, joka koostui neljästä eri laista.

Ks. *valtiosääntö*

poiketen (siitä, mitä säädetään / määrätään)

sv	med avvikelse från (vad som föreskrivs/bestäms)
en	by way of derogation from; by derogation from

Esimerkki 1:

fi	Säännöllinen työaika saadaan 6 §:ssä säädetystä poiketen järjestää niin, että [...]
sv	Den ordinarie arbetstiden får med avvikelse från 6 § ordnas så att [...]
en	By way of derogation from section 6, regular working hours may be arranged so that [...]

Esimerkki 2:

fi	Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen 18 §:n 1 momenttia sovelletaan [...]
sv	Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas 18 § 1 mom. [...]
en	By derogation from subsection 1 above, section 18(1) is applied [...]

pykälä

sv	paragraf
en	section

pääsääntöisesti

sv	i regel
en	as a rule; as a general rule

Esimerkki 1:

fi	Ilmoitus tulee tehdä <i>pääsääntöisesti</i> sähköisesti. Erityisestä syystä ilmoitus voidaan tehdä myös muulla tavalla.
sv	Anmälan ska <i>i regel</i> göras elektroniskt. Av särskilda skäl kan anmälan också göras på något annat sätt.
en	The report shall, <i>as a rule</i> , be made electronically. For a special reason, the report may also be submitted in some other manner.

Esimerkki 2:

fi	Vakuudeksi saadaan <i>pääsääntöisesti</i> hyväksyä vain rahatalletus taikka raha- tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus.
sv	Som säkerhet får <i>i regel</i> endast godkännas depositioner i pengar eller proprieborgen som ställts av en penninginrättning eller försäkringsanstalt.
en	<i>As a general rule</i> , the only acceptable security is a cash deposit or an absolute guarantee from a financial or insurance institution."

rajoitus

sv	begränsning; inskränkning
en	restriction; limitation

Esimerkki 1:

fi	Vieraan valtion lain soveltamisen <i>rajoitukset</i> .
sv	<i>Begränsningar</i> av tillämpningen av en främmande stats lag.

en *Restrictions on the application of foreign law.*

Esimerkki 2:

fi Ehdokkaan vaalirahoituksen *rajoitukset*
 sv *Begränsningar* i fråga om kandidaters valfinansiering
 en *Limitations on election funding received by a candidate*

Huom. joissakin konteksteissa myös *constraint* tai *restraint*

rangaistussäännökset

sv straffbestämmelser
 en penal provisions

saada lainvoima

sv vinna laga kraft
 en to gain legal force

ks. *lainvoimainen*

saattaa voimaan

sv sätta i kraft (kansalliset voimaansaattamissäädökset);
 genomföra (EU)
 en to implement

Ks. *laki [x] sopimuksen...voimaansaattamisesta ja tulla voimaan.*

salassapitovelvoite

Ks. *salassapitovelvollisuus*

salassapitovelvollisuus

sv sekretess
 en secrecy obligation;
 obligation of secrecy

Koska *salassapitovelvollisuus* ("velvollisuus olla paljastamatta tietoa tai käyttämättä sitä hyödyksi") on keskeisten säädösten (mm. laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), henkilötietolaki (523/1999) ja rikoslaki (39/1889)) perusteella laajempi käsite kuin *vaitiolovelvollisuus* ("velvollisuus olla paljastamatta tietoa"), on myös *salassapitovelvollisuuden* käänkösvastineella pystyttävä kattamaan sekä *vaitiolovelvollisuus* että *hyväksikäyttökielto, asiakirjasalaisuus* jne. *Vaitiolovelvollisuutta* puolestaan kuvaa luontevimmin ilmaukseen *non-disclosure* perustuva vastine.

Esimerkki:

fi ... on lisäksi otettava huomioon, onko asiakirjan *salassapitovelvollisuus* riippumaton asiakirjan antamisesta johtuvista tapauskohtaisista vaikutuksista
 sv ... ska dessutom beaktas om *sekretessplikten* för en handling är oberoende av konsekvenserna i fallet i fråga av att handlingen lämnas ut
 en ... attention must also be paid to whether the *secrecy obligation* is independent of the case-by-case consequences of access

Ks. *vaitiolovelvollisuus*

siirtymäsäännökset

Ks. *voimaantulo- ja siirtymäsäännökset*

sillä edellytyksellä, että

Ks. *edellyttäen, että*

soveltaa

sv tillämpa;
iaktta
en to apply

Esimerkki:

fi Tätä lakia *sovelletaan...*, jollei muualla laissa toisin säädetä.
sv Denna lag *tillämpas* på...om inte annat föreskrivs (bestäms, anges, sägs) någon annanstans i lag.
en This Act *applies* to..., unless otherwise provided by law.

soveltamisala

sv tillämpningsområde;
(EU:n lainsäädännössä myös *räckvidd*)
en scope of application;
scope

soveltamissäännös, soveltamissäännökset

sv tillämpningsbestämmelser
en application provision(s) (otsikossa); provisions on the application of ...
implementation provision(s); implementing provision(s)

soveltuvin osin

sv i tillämpliga delar
en as appropriate;
where appropriate;
where applicable

Esimerkki:

fi Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehestä on *soveltuvin osin* voimassa, mitä eduskunnan oikeusasiamiehestä säädetään.
sv Angående riksdagens biträdande justitieombudsman gäller *i tillämpliga delar* vad som föreskrivs om riksdagens justitieombudsman.
en The provisions on the Parliamentary Ombudsman apply, *as appropriate*, to the Deputy Parliamentary Ombudsmen.

Suomen säädöskokoelma (SäädK)

sv Finlands författningssamling (FörfS)
en Statute Book of Finland

Suomen säädöskokoelman sopimussarja (SopS)

sv Finlands författningssamlings fördragsserie (FördrS)

en Treaty Series of the Statute Book of Finland

Lyhennetty muoto *Finnish Treaty Series (FTS)* on myös mahdollinen, mutta sen kirjainlyhennettä ei suositella käytettäväksi säädöstekstissä.

suositus

sv rekommendation
en recommendation

Ks. *ohje(et)*

säädös

sv författning
en statute;
enactment

EU:n lainsäädännössä: (fi) säädös; (sv) rättsakt; (en) instrument/act.

Kirjoitettu oikeusnormi. Yleisnimitys laeille ja asetuksille sekä muille säädöskokoelmassa julkaistuille oikeussäännöille.

säännökset ja määräykset

sv bestämmelser
en provisions

Suosittelavaa kääntää yhdellä sanalla.

Esimerkki:

fi ...tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen *säännösten ja määräysten* noudattamista.
sv ...ska övervaka att denna lag och de *bestämmelser* som utfärdats med stöd av den iakttas.
en ... shall ensure that the present Act and the *provisions* issued under it are observed.

säännös

sv bestämmelse;
föreskrift
en provision

Tarkoittaa yksittäistä pykälää, momenttia, kohtaa tms. säädöksen sisällä.

Esimerkki:

fi Tarkempia *säännöksiä* tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.
sv Närmare *bestämmelser* om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.
en Further *provisions* on the implementation of the present Act may be given by government decree.

Huom. Suositeltava vastine *tarkemmille säännöksille* on *further provisions*.

säätää

sv	bestämma; föreskriva; (Säätää-verbiä ei tarvitse aina kääntää ruotsiksi, vaan sen sijaan voidaan käyttää muita vaihtoehtoja: gälla/ange/nämna.)
en	to provide; to lay down (provisions); to issue (provisions)

Säätää-verbin paras käänkösvastine ei välttämättä aina ole verbi, vaan sen sijaan voidaan käyttää substantiivirakennetta, kuten joissakin alla olevista esimerkkilauseista.

Esimerkki 1:

fi	...jollei tässä laissa toisin <i>säädätä</i> .
sv	...om inte något annat <i>föreskrivs/bestäms</i> i denna lag.
en	...unless otherwise <i>provided</i> in this Act.

Esimerkki 2:

fi	...jollei erikseen toisin <i>säädätä</i> .
sv	...om inte något annat <i>föreskrivs</i> särskilt.
en	...unless otherwise <i>provided</i> by statute; ...subject to the <i>provisions</i> of other applicable statutes.

Esimerkki 3:

fi	...niin kuin kuin tässä laissa <i>säädätään</i> ; ...sen mukaan kuin tässä laissa <i>säädätään</i> .
sv	...enligt (bestämmelserna i) denna lag; ...på det sätt som <i>föreskrivs/bestäms</i> i denna lag.
en	...as <i>provided</i> in this Act.

Esimerkki 4:

fi	...tässä laissa <i>säädetyin</i> edellytyksin.
sv	...under de förutsättningar som <i>nämns/anges</i> i denna lag.
en	...subject to the <i>conditions laid down</i> in this Act.

Esimerkki 5:

fi	Tämän lain voimaantulosta <i>säädätään</i> erikseen valtioneuvoston asetuksella.
sv	Om ikraftträdandet av denna lag <i>bestäms</i> särskilt genom förordning av statsrådet.
en	Separate <i>provisions</i> regarding the entry into force of this Act shall be <i>issued</i> by government decree.

Säädöstaso on mainittava (esim. säädätään erikseen lailla; genom lag).

Esimerkki 6:

fi	X:stä <i>säädätään</i> tässä laissa (= Tämä laki koskee X:ää.)
sv	Denna lag <i>gäller</i> X.;
	I denna lag finns bestämmelser om X.
en	This Act <i>applies</i> to X.;

This Act *lays down provisions* on X.

Rakennetta *to provide for* käytetään lähinnä silloin, kun säädetään jostakin mahdollisuudesta, esim. muutoksenhakuoikeudesta: *Section 7 provides for appeal against the decisions of the Board.*

Verbiä *to stipulate* käytetään esim. testamenteissa ja yksityisoikeudellisissa sopimuksissa, mutta sitä ei tule käyttää lakitekstissä.

säätää laki

sv	stifta en lag
en	to enact an act

Viittaa koko lainsäädäntöprosessiin. Hallitus antaa esityksen lain säätämisestä.

tarkoitettu

sv	avsedd; som avses
en	referred to

Esimerkki:

fi	1 momentissa <i>tarkoitettu</i> ilmoitus
sv	den rapport som <i>avses</i> i 1 mom.
en	the notification <i>referred to</i> in subsection 1

Sanojen *tarkoitettu* ja *mainittu* käyttö on suomenkielisissä säädösteksteissä horjuvaa, mutta sanaa *mainittu* tulisi käyttää ainoastaan silloin kun esim. tietty viranomainen mainitaan nimeltä ao. säännöksessä, johon viitataan, ja sanaa *tarkoitettu* silloin kun sitä ei mainita täsmällisesti, vaan käytetään esim. ilmaisua *luvan myöntävä viranomainen*.

Ks. *mainittu* ja *määritelty* ja *määritetty*

tarkoittaa

sv	avse
en	mean

Esimerkki:

fi	Tässä laissa ministeriöllä <i>tarkoitetaan</i> opetusministeriötä.
sv	I denna lag <i>avses</i> med ministeriet undervisningsministeriet.
en	For the purposes of this Act, the Ministry <i>means</i> the Ministry of Education.

tarkoitus

sv	syfte; mål; avsikt; mening
en	objective(s); purpose

Esimerkki:

fi	Lain tarkoitus
sv	Lagens syfte
en	Objectives of the Act

tasavallan presidentin asetus

sv	republikens presidents förordning; förordning av republikens president
en	decree of the president of the republic; presidential decree

Asetuksen nimikkeessä sanat *Decree* ja *President of the Republic* kirjoitetaan isoilla alkukirjaimilla, samoin kuin silloin kun asetuksen tekstissä viitataan kyseiseen asetukseen, ..., *the present Decree of the President of the Republic*.

tasavallan presidentin asetus [x] sopimuksen voimaansaattamisesta ja sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta

sv	republikens presidents förordning om sättande i kraft av överenskommelsen/avtalet/konventionen om...och om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet/överenskommelsen/konventionen
en	decree of the president of the republic on the implementation of the agreement / treaty / convention on... and on the entry into force of the act on the implementation of the provisions of a legislative nature in the agreement

Jos sopimus ei vaadi eduskunnan hyväksymistä – eikä siis lakia – se saatetaan voimaan pelkällä asetuksella.

teettämisuhka

sv	hot om tvångsutförande
en	notice of enforced compliance

ks. *hallintopakko, hallinnollinen pakkokeino, uhkasakko, keskeyttämisuhka*

tulla voimaan

sv	träda i kraft
en	to enter into force

Esimerkki:

fi	Tämä laki tulee voimaan 8 päivänä helmikuuta 2008.
sv	Denna lag träder i kraft den 8 februari 2008.
en	This Act enters into force on 8 February 2008.

Englannin kielessä *to enter into force, to come into force, to take effect* ja *to become effective* ovat yhtä hyväksyttäviä. Tässä sanastossa on päädytty suosittelevaan verbiä *to enter into force* yhtenäisyyden vuoksi, koska suomalaisissa lakiteksteissä esiintyy myös substantiivi *voimaantulo*, jonka vakiintunut vastine on *entry into force*.

Ks. *saattaa voimaan*

työjärjestys

sv	arbetsordning
en	rules of procedure

Ks. *johtosääntö* ja *ohjesääntö*

täydentävät säännökset

sv	kompletterande bestämmelser
en	supplementary provisions

uhkasakko

sv	vite
en	notice of a conditional fine

ks. *hallintopakko*, *hallinnollinen pakkokeino*, *teettämisuuhka*, *keskeyttämisuuhka*

vahvistaa laki

sv	stadfästa en lag
en	to approve a bill

Presidentti vahvistaa lain. (Esim. US – the President approves a bill = signs it and writes the word *approved* -> *Presidential approval*)

EI: *to confirm*

Ks. *antaa laki* ja *hyväksyä laki*

vaitiolovelvoite

Ks. *vaitiolovelvollisuus*, *salassapitovelvollisuus*

vaitiolovelvollisuus

sv	tystnadsplikt, sekretess
en	non-disclosure; non-disclosure obligation; obligation of non-disclosure

Esimerkki 1:

fi	23 § - <i>Vaitiolovelvollisuus</i> ja hyväksikäyttökielto
sv	23 § - <i>Tystnadsplikt</i> och förbud mot utnyttjande
en	Section 23 - <i>Non-disclosure</i> and prohibition of use

Esimerkki 2:

fi	Poliisin henkilöstöön kuuluvan virkamiehen <i>vaitiolovelvollisuudesta</i> on voimassa, mitä valtion virkamieslain (750/94) 17 §:ssä säädetään
sv	Om <i>tystnadsplikt</i> för den som tillhör polisens personal gäller 17 § statstjänstemannalagen (750/94).
en	The provisions of section 17 of the Public Servants Act (750/1994) apply to the <i>non-disclosure obligation</i> on members of the police personnel.

valitusviranomainen

sv	besvärmyndighet
en	appellate authority

Esimerkki:

fi	Toimenpiderajoitus on voimassa mahdollisesta valituksesta huolimatta, jollei <i>valitusviranomainen</i> toisin päättä.
sv	En åtgärdsbegränsning gäller trots eventuella besvär, om inte <i>besvärmyndigheten</i> beslutar något annat.
en	The restriction on action remains in effect irrespective of appeal, unless decided otherwise by the <i>appellate authority</i> .

Ks. *muutoksenhaku; muutoksenhakuviranomainen*

valtioneuvoston asetus

sv	statsrådets förordning; förordning av statsrådet
en	government decree

Sana *government* kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella, kun se viittaa *hallitukseen* tai valtioneuvostoon yleensä.

Ks. *asetus ja ministeriön asetus*

valtioneuvoston periaatepäätös

sv	statsrådets principbeslut
en	government resolution

EU- oikeudessa: (fi) päätöslauselma; (sv) resolution; (en) Resolution

Sana *government* kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella, kun se viittaa *hallitukseen* tai valtioneuvostoon yleensä.

valtiosääntö

sv	författning; konstitution; statsförfattning
en	constitution; Constitution

Suppeassa merkityksessä käsitettä valtiosääntö voidaan käyttää perustuslain synonyyminä. Laajemmassa merkityksessä valtiosäännöllä kuitenkin tarkoitetaan säädöksiä, jotka sääntelevät ylimpien valtioelinten toimivaltasuhteita, valintaa ja päätöksentekomenettelyä sekä kansalaisten yleisiä oikeuksia ja velvollisuuksia. Tällöin valtiosääntöön sisältyy normihierarkkiselta asemaltaan ja säädäntötavaltaan erilaisia säädöksiä, joista ylimpänä hierarkiassa on perustuslaki.

Sana *constitution* kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella, kun se viittaa yleisesti *valtiosääntöön* ja isolla alkukirjaimella tapauksissa, joissa viitataan esimerkiksi Suomen *valtiosääntöön: the Constitution of Finland*.

Ks. *perustuslaki*

vastaisesti

sv	i strid med; som strider mot
en	in violation of; in breach of; contrary to

Esimerkki:

fi	Joka tämän lain <i>vastaisesti</i> tahallaan...
sv	Den som <i>i strid med</i> denna lag uppsåtligen...
en	Any person who intentionally... <i>in violation of</i> this Act...

velvoittaa, asettaa velvoitteita

sv	ålägga; förelägga; förplikta; meddela åläggande
en	to oblige; to impose obligations (on)

Esimerkki 1:

fi	[...] ja <i>velvoittaa</i> jäsenvaltiot laatimaan vakausohjelmia.
sv	[...] och att <i>ålägga</i> medlemsstaterna att upprätta stabilitetsprogram.
en	[...] and <i>obliging</i> Member States to draw up stability programmes.

Esimerkki 2:

fi	Tämä laki <i>velvoittaa</i> työnantajaa ja työntekijää siten kuin [...]
sv	Denna lag är <i>förpliktande</i> för arbetsgivare och arbetstagare som [...]
en	This Act <i>imposes obligations on</i> employers and employees as [...]

Huom. joskus myös *to require*

viranomainen

sv	myndighet
en	authority

Englannin kielessä sana *authority* on usein tarkemmin määritelty, esim. *regional authorities*. Jos suomenkielisessä lakitekstissä käytetään pelkästään sanaa *viranomaiset*, se suositellaan käännettäväksi *competent authorities (toimivaltaiset viranomaiset)*.

voimaantulo

sv	ikraftträdande
en	entry into force

Ks. *tulla voimaan*

voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

sv	ikraftträdande- och övergångsbestämmelser
en	transitional provisions and entry into force

Käsitepari *voimaantulo- ja siirtymäsäännökset* esiintyy yleensä pykälän otsikkona, ja annettu englanninkielinen vastine on suositus otsikon käännökseksi. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset ovat samantyyppisiä kaikissa säädösteksteissä, ja niiden kääntäminen yhdenmukaisella tavalla on suositeltavaa. Alla annetaan muutamia esimerkkejä yleisimmistä voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä.

Esimerkki 1:

fi	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2007 toimitettavassa verotuksessa.
sv	Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Den tillämpas första gången vid beskattningen för år 2007.
en	This Act enters into force on 1 January 2007. It shall be applied for the first time to the taxation for the year 2007.

Esimerkki 2:

fi	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2009 ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2009.
sv	Denna lag träder i kraft den 1 februari 2009 och gäller till och med den 31 december 2009.
en	This Act enters into force on 1 February 2009 and will remain in force until 31 December 2009.

Esimerkki 3:

fi	Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.
sv	Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.
en	This Act will enter into force on a date to be defined by government decree.

Esimerkki 4:

fi	Tämän lain voimaantulosta <i>säädetään</i> erikseen valtioneuvoston asetuksella.
sv	Om ikraftträdandet av denna lag <i>bestäms</i> särskilt genom förordning av statsrådet.
en	Separate <i>provisions</i> regarding the entry into force of this Act shall be <i>issued</i> by government decree.

Esimerkki 5:

fi	Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa.
sv	Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
en	Measures necessary for the implementation of this Act may be undertaken before the Act's entry into force.

Esimerkki 6:

fi	Tätä lakia sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa sattuneisiin tapauksiin.
----	---

- sv Denna lag tillämpas även på fall som har inträffat före ikraftträdandet / innan lagen har trätt i kraft.
 en This Act also applies to incidents that have taken place before the Act's entry into force.

Esimerkki 7:

- fi Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin rikoksiin sovelletaan edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
 sv På brott som begåtts innan denna lag har trätt i kraft tillämpas alltjämt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
 en The provisions of law in force at the time of the entry into force of this Act will continue to apply to offences committed before the Act's entry into force.

yksityiskohtaiset perustelut

- sv detaljmotivering
 en detailed rationale

Hallituksen esityksen vakio-otsikko.

Ks. yleisperustelut

yleiset säännökset

- sv allmänna bestämmelser
 en general provisions

yleisperustelut

- sv allmän motivering
 en rationale

Hallituksen esityksen vakio-otsikko.

Ks. yksityiskohtaiset perustelut